

ÅRSMELDING 2019

INNHold

Om Animalia	3
Forord	4
Organisering og finansiering	5
Saukontrollens formål	5
Aktiviteter i Saukontrollen i 2019	6
Satsingsområder 2020	7
Statistikk fra Saukontrollen	8
Begrep og definisjoner	9
Historisk utvikling	10
Landsoversikt	12
Medlemsoversikt og besetningsstruktur	13
Rasefordeling	14
Lammetall og lammetap	15
Tilvekst og høstvekter	19
Avdrått	21
Slakteresultater	24
Helseopplysninger i Saukontrollen	28
Mean production in norwegian herds	30

ANIMALIA AS
Lørenveien 38, Pb 396 Økern, 0513 Oslo
Tlf.: 23 05 98 00.
E-post: animalia@animalia.no
Forsidefoto: Animalia/Jonas Ruud
Tekst: Kristin Bruun og Marit Lystad
animalia.no

OM ANIMALIA

Animalia er Norges ledende fag- og utviklingsmiljø innen kjøtt- og eggproduksjon. Vi er en nøytral bransjeaktør som tilbyr norske bønder, hele den norske kjøtt- og eggbransjen og samfunnet forøvrig kunnskap og kompetanse gjennom husdyrkontroller og dyrehelsetjenester, beredskap, driftskritiske fagsystemer, forsknings- og utviklingsprosjekter, e-læring og kursvirksomhet og allmenn kunnskapsformidling.

Animalia skal bidra til økt verdiskapning, reduserte kostnader og høy tilit til norsk kjøtt- og eggproduksjon. Animalias virksomhet styrker bærekraft og langsiktig konkurransekraft for bonde og bransje gjennom å levere kunnskapsbaserte, nyttige og kostnadseffektive tjenester.

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

FORORD

Basert på tall fra 1. mars 2019 var 43,4 prosent av landets sauebesetninger og 55,4 prosent av landets søyer over 1 år registrert i Sauekontrollen. Søyetallet har gått ned både på landsbasis og i Sauekontrollen. På landsbasis har antall søyer gått ned 7 prosent mens det i Sauekontrollen har gått ned 1 prosent. Vi ser heldigvis fortsatt en økning i oppslutning om Sauekontrollen.

Ved årets slutt hadde vi 5 968 medlemmer og medlemstallet øker stadig. Gjennomsnittlig besetningsstørrelse i Sauekontrollen var 82 dyr. Snaue 6 prosent av besetningene har mer enn 200 para søyer og 20 prosent av søyene er i disse besetningene.

Lammetallet har de siste årene gått noe ned fra toppåret 2014 hvor det var 2,11 til 2,04 i 2018. I 2019 er det på vei opp igjen, med 2,08 levende-født lam per para søye.

I 2019 veier lammene ca. 1,5 kg mer på våren enn de gjorde i 2018. Vi må tilbake til 2015 for å finne så høye vørvekter, men da var lam i snitt 5 dager eldre ved vårveing enn de var i 2019. Selv om dyrene i snitt var tre dager eldre sammenlignet med fjoråret, er tilveksten for fødsel-vår høyere. I 2019 var denne på 344 g/dag, den høyeste registrerte de siste 20 årene.

I 2018 endret vi beregningsmåten for tap på sommerbeite. Tidligere har innmeldte lam uten høstvekt blitt antatt tapt på sommerbeite og inkludert i beregningen sammen med faktiske tapsregistreringer. Tidligere har vi derfor overestimert sommertapet noe. Datagrunnlaget i Sauekontrollen blir stadig bedre, og vi velger nå å presentere de faktiske tapsregistreringer i denne statistikken. Vi antar at det fortsatt er noe mangel-full registrering av tap og vi vil trolig underestimere tapet noe. For å vise forskjellen på beregningene presenterer vi også i årets årsmelding både ny og gammel beregningsmåte. Det er viktig at man øker kvaliteten på disse dataene og sørger for å

ha en oppdatert dyrestatus i flokken og registrerer alt tap av lam og voksne.

Også i år er variasjonen stor mellom hvilke resultater besetninger oppnår. For eksempel har den beste tredjedelen av besetningene i snitt 2,27 levendefødte lam per søye mens den dårligste tredjedelen har 1,71 (se tabell 10). Når vi også ser stor variasjon i nivået på tilvekster og tap av lam tilsier dette at svært mange besetninger har et stort potensial til å forbedre produksjonsresultatene.

Vi håper medlemmer og andre saueinteresserte bruker årsmeldingen aktivt. Den kan brukes til å sammenligne egne resultater med landsgjennomsnittet, som et oppslagsverk og kan forhåpentligvis være til inspirasjon. I år vil også årsmeldingen for første gang bli lagt ut som en digital rapport. Dette vil si at du lett kan endre år, og for noen av rapportene har du også mulighet for å sammenligne ulike år.

For Samarbeidsrådet for Sauekontrollen og Helsetjenesten for sau

Ida Mathisen
Leder

Kristin Bruun og Marit Lystad
Sauekontrollen

Vibeke Tømmerberg
Helsetjenesten for sau

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

ORGANISERING OG FINANSIERING

Animalia AS har administrasjonen av Sauekontrollen sentralt og står for drift og utvikling av databasen og for verktøyene for medlemmer og rådgivere. Slakteriene, med deres rådgivere, har det lokale ansvaret med oppfølging av medlemmene. De innsamlede data er grunnlag for statistikk, dokumentasjon, forskning og avlsarbeid på sau. Norsk Sau og Geit er ansvarlig for avlsverdberegningene. Finansiering av drift og utvikling av Sauekontrollen dekkes av midler fra omsetningsavgift og medlemsavgift.

Samarbeidsrådet for Sauekontrollen og Helsetjenesten for sau er Sauekontrollens øverste veiledende organ. Det har vært avholdt 2 møter og blitt behandlet 9 saker i Samarbeidsrådet i 2019. Saker vedrørende regelverk, veiledende priser, rettigheter og plikter som følger av medlemskapet samt årsmelding, budsjett og prosjektsøknader om datautlevering, er saker som behandles i rådet. Samarbeidsrådet består av representanter fra Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund (KLF), Nortura og Norsk Sau og Geit (NSG). Animalia er sekretariat. Samarbeidsrådet for Sauekontrollen og Helsetjenesten for Sau har i 2019 bestått av: Finn Avdem (Nortura), Thor Blichfeldt (NSG), Pål Kjørstad (NSG) og Ida Mathisen (KLF).

SAUEKONTROLLENS FORMÅL

Sauekontrollen er åpen for alle saueholdere i Norge. Medlemskapet organiseres via slakteriene.

På bakgrunn av hendelser registrert i besetningen skal Sauekontrollen:

- Skaffe det enkelte medlem informasjon og dokumentasjon om egen buskap som grunnlag for produksjonsstyring/-planlegging og kvalitetssikring av produksjonen.
- Gi grunnlag for landsomfattende avlsarbeid på sau.
- Gi nødvendig informasjon til forebyggende helsearbeid og sykdomsbekjempelse.
- Skaffe dokumentasjon ved livdyrsalg.
- Gi nødvendige opplysninger for generell rådgiving, forskning, statistikk og prognoser.
- Være en del av de tiltakene som skaper aktivt og levende produsentmiljø.

SAMARBEID MED ANDRE PROGRAMMER OG UTSTYR

Sauekontrollen kommuniserer med eksterne aktører. Brukere av PC-programmet Led-Sau kan sende data til og motta data fra Sauekontrollen. I 2019 ble det rapportert lamming, vektor, paring og fostertelling via Led-Sau og fra BioControl sin lesestav HHR3000. Data fra Sauekontrollen kan også lastes ned til lesestaven. Vektdata fra de elektroniske vektene fra Knarrhult, Nessemaskin, Tru-Test og Gallagher kan leses inn via filoverføring til Sauekontrollen. Fra Tru-Test kan det i tillegg leses inn fostertellingsdata og individfiler (grupper) for videre masseregistrering i programmet. Sauekontrollen er i dialog med Tepari og Allflex (mot App) for å få til en løsning med disse.

www.animalia.no/no/Dyr/husdyrkontrollene/sauekontrollen/

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

AKTIVITETER I SAUEKONTROLLEN I 2019

STOR MEDLEMSVEKST

Vi har i 2019 hatt en økning i medlemstallet. Korrigert for utmeldinger endte vi på en netto økning på 163 medlemmer. Per 31.12.19 hadde vi 5 968 medlemmer. Selv om økningen er mindre i antall enn for 2018 så har oppslutningen økt. Dette skyldes at det på landsbasis har vært en nedgang i antall saueprodusenter.

Flere medlemmer betyr på sikt et større datagrunnlag, noe som gir sikrere statistikker og større verdi som grunnlag for avlsarbeid og for dokumentasjon av norsk saueproduksjon. Dette betinger selvsagt at andelen passive medlemmer forblir så liten som mulig.

INFORMASJON

Sauekontrollen har vært synlig i form av en fast spalte i alle utgaver av bladet Sau og Geit. Sauekontrollen hadde stand under Dyrsku'n i Seljord og var i år også på Agrovisjon i Stavanger. Det har vært holdt en rekke foredrag om Sauekontrollen gjennom årsmøter og medlemsmøter i regi av slakteriene og NSG. Sauekontrollen skal delta på LAM 2020 i Tromsø.

Vi har en egen side for Sauekontrollen på Facebook. Formålet med Facebooksiden er å ha en kanal til hvor vi kan treffe medlemmene våre og potensielt nye medlemmer. Folk kan stille spørsmål til oss eller hjelpe hverandre, mens vi kan publisere tips til bruk av programmet, nyheter, frister, nedetid, konkurranser og annet. Per 31.12.2019 hadde siden 2 021 følgere. Det mest populære innlegget i 2019 var et innlegg om at vi ønsket sauebilder til årsmeldingen. Dette innlegget nådde 10 782 personer. Det nest mest populære innlegget om at vi har lansert dagbok i Sauekontrollen nådde 4 578 personer.

DRIFT OG UTVIKLING

Driftsåret 2019 har totalt sett gått bra. I 2019 var Sauekontrollen nede kun 5 timer, og inkludert i disse 5 timene er lanseringene vi hadde. På appen har det vært noe problemer opp mot Apple og de siste IOS-versjonene har ført til problemer ved synkronisering.

Alle indeksutplukk har gått som planlagt og til fastsatt tid, og vi har mottatt data fra eksterne enheter og programmer og har hatt et godt samarbeid med bl.a. NSG, BioControl, slakteriene og Lindholt Data rundt kommunikasjon og overføring av data.

Webversjonen av programmet har blitt videreutviklet med små og store forbedringer. For eksempel er det blitt lansert en dagbokfunksjon som synkroniseres opp mot appen. I dagboken kan man legge inn notater både bakover og fremover i tid. Det er også lagt til rette for å registrere hold på søyene og lansert rapporter på dette, både på individnivå og besetningsnivå.

Videre er det gjort justering og forbedring av slipp/sank funksjonen. Det blir nå registrert dato for når dyrene er sluppet/sanket og du kan i et fritekstfelt skrive inn sted. Det er også åpnet opp for at man kan ha flere sluppet eller sanket hendelser, og det er den siste hendelsen som blir stående som den gjeldende hendelsen.

Fôrplan har blitt videreutviklet i 2019 med modulen Lavdrektig søye som ble lansert i desember 2019. Resten av fôrplanen kommer i 2020 med modulene Høydrektig søye og Søye etter lamming.

Sauekontrollen App er et supplement til weben og er nyttig for å registrere enkelthendelser i fjøset og ute på beite. Den er også velegnet til å gjøre oppslag (dette måles dessverre ikke). Det ble innregistrert om lag 140 000 lam og 112 000 vektorer fra 1 323 besetninger via appen i 2019. To viktige forbedringer og etterspurt funksjonalitet i appen ble lansert i 2019. Det er særlig gjort forbedringer rundt høstfunksjoner, for eksempel at låst vær fra avlsplan blir foreslått i paringsregistrering. Det er også mulig å registrere paringsperiode, med mulighet for å sette "tildato" fram i tid. I tillegg er det lansert en rapport på paring, som er en forenklet utgave av Noteringsliste Paring.

Brukerstøtten hos Animalia er videreført i retning av mer bruk av e-post og mer fokus på tilgjengelighet for rådgiverne. Telefonen er åpen tre dager i uka. Dette for å sikre at vi skal kunne avholde møter og planlegge og utføre videreutvikling.

RÅDGIVERNE BIDRAR

Sauekontrollen har dyktige og ivrige rådgivere ute i felten som har opparbeidet seg gode kunnskaper om Sauekontrollen. Rådgiverne er viktig både som brukerstøtte for sine medlemmer, men også for bruk av dataene til rådgivning i den enkeltes besetning.

SATSINGSOMRÅDER 2020

SAUEKONTROLLEN APP

Sauekontrollens app har nå vært i bruk i 5 sesonger. Bruken har økt for hvert år. Vi får jevnlig gode innspill fra brukerne på hvordan den kan forbedres. På planen for 2020 har vi større og mindre forbedringsønsker. Vi planlegger en lansering med forbedring av vårfunksjoner og en litt større lansering av høstfunksjoner.

VIDEREUTVIKLING WEB

Det er alltid små og store forbedringsønsker å ta tak i og vi har en rekke fokusområder på agendaen for 2020:

- Videreutvikle Sauekontrollen med analyser og sammenligninger av produksjonsdata som forbedrer kontrollen som rådgiver-verktøy.
- Ferdigstille fôrplan
- Forenkle helseregistreringene i Sauekontrollen
- Egenerklæringsskjema og helseattester til bruk ved flytting av dyr
- Levere data til klimasmart landbruk så fremt modell er ferdig lansert

INFORMASJONSARBEID

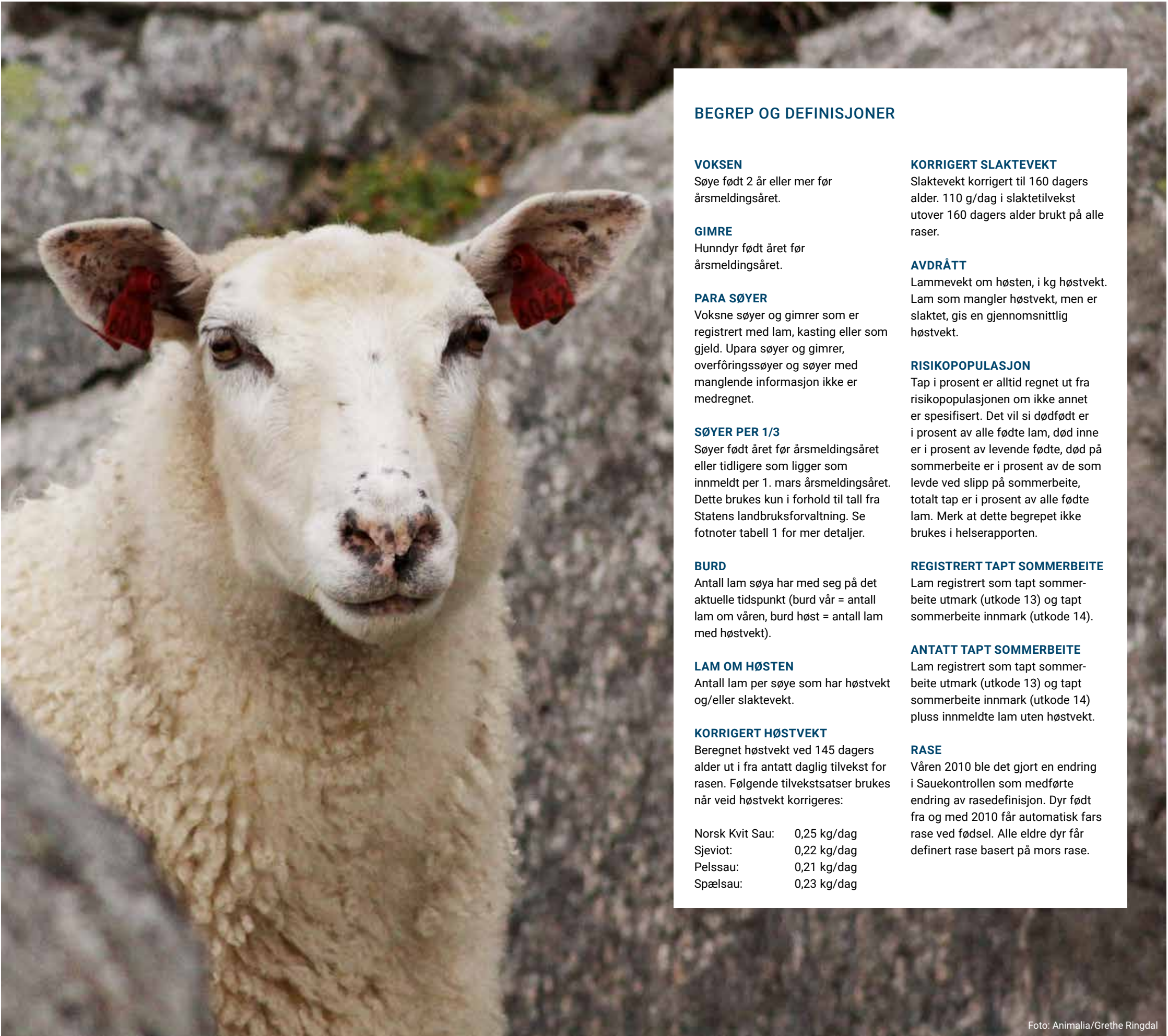
Stadig økende medlemstall er gledelig. Vår utfordring fremover vil være å få ut god informasjon om bruk og nytte av Sauekontrollen til våre medlemmer og potensielle medlemmer. Sauekontrollen har over tid fått mange funksjonaliteter. Dette gir muligheter for bonden som det kan være utfordrende å orientere seg om at finnes. Vi vil derfor fortsette å vektlegge praktisk bruk av programmet i vår informasjon utad.

STATISTIKK FRA SAUEKONTROLLEN

Statistikken i årsmeldingen er basert på opplysninger samlet inn til den sentrale databasen til Sauekontrollen. Med i statistikken er alle innmeldte medlemmer som har registrert de aktuelle opplysningene i 2019. Disse dataene danner datagrunnlaget for tabellene i årsmeldingen. Unntaket er tabell 1 og 5 som ser på oppslutning for landet og fylket. Her er kun medlemmer som var innmeldt i pr 31.12.2019 inkludert.

Enkelte år gjøres det endringer i beregninger som får betydning for sammenligning tilbake i tid. Der dette er gjort er endring beskrevet ved den enkelte tabell og/eller markert med bruk av en tykk strek i tabellen.

Vær oppmerksom på grunnlaget bak statistikken. Antall dyr eller besetninger bak gjennomsnittet er oppgitt i de fleste tabellene. Der hvor frekvensen er lav, vil hvert enkelt tilfelle ha innvirkning på gjennomsnittet. Oslo er ikke med på fylkesoversikter på grunn av for få produsenter. Grunnet ulikt tallmateriale bak tabellene, og avrunding, kan samme verdi (f.eks. gjennomsnitt høstvekt) variere med noen få desimaler i ulike tabeller.

BEGREP OG DEFINISJONER

VOKSEN

Søye født 2 år eller mer før årsmeldingsåret.

GIMRE

Hunddyr født året før årsmeldingsåret.

PARA SØYER

Voksne søyer og gimrer som er registrert med lam, kasting eller som gjeld. Upara søyer og gimrer, overføringssøyer og søyer med manglende informasjon ikke er medregnet.

SØYER PER 1/3

Søyer født året før årsmeldingsåret eller tidligere som ligger som innmeldt per 1. mars årsmeldingsåret. Dette brukes kun i forhold til tall fra Statens landbruksforvaltning. Se fotnoter tabell 1 for mer detaljer.

BURD

Antall lam søya har med seg på det aktuelle tidspunkt (burd vår = antall lam om våren, burd høst = antall lam med høstvekt).

LAM OM HØSTEN

Antall lam per søye som har høstvekt og/eller slaktevekt.

KORRIGERT HØSTVEKT

Beregnet høstvekt ved 145 dagers alder ut i fra antatt daglig tilvekst for rasen. Følgende tilvekstsatser brukes når veid høstvekt korrigeres:

Norsk Kvit Sau:	0,25 kg/dag
Sjeviot:	0,22 kg/dag
Pelssau:	0,21 kg/dag
Spælsau:	0,23 kg/dag

KORRIGERT SLAKTEVEKT

Slaktevekt korrigert til 160 dagers alder. 110 g/dag i slaktilvekst utover 160 dagers alder brukt på alle raser.

AVDRÅTT

Lammevekt om høsten, i kg høstvekt. Lam som mangler høstvekt, men er slaktet, gis en gjennomsnittlig høstvekt.

RISIKOPOPULASJON

Tap i prosent er alltid regnet ut fra risikopopulasjonen om ikke annet er spesifisert. Det vil si dødfødt er i prosent av alle fødte lam, død inne er i prosent av levende fødte, død på sommerbeite er i prosent av de som levde ved slipp på sommerbeite, totalt tap er i prosent av alle fødte lam. Merk at dette begrepet ikke brukes i helserapporten.

REGISTRERT TAPT SOMMERBEITE

Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14).

ANTATT TAPT SOMMERBEITE

Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14) pluss innmeldte lam uten høstvekt.

RASE

Våren 2010 ble det gjort en endring i Sauekontrollen som medførte endring av rasedefinisjon. Dyr født fra og med 2010 får automatisk fars rase ved fødsel. Alle eldre dyr får definert rase basert på mors rase.

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

HISTORISK UTVIKLING

Tabell 1. Utvikling av medlemstall, antall kontrollerte søyer og tilslutning				
År	Antall buskaper ¹⁾	Tilslutning buskaper % ²⁾	Antall voksne søyer ³⁾	Tilslutning søyer % ⁴⁾
1982	5 300		236 738	
1989	5 645		279 897	
1990	5 594		284 440	
1991	5 557		294 051	
1992	5 397		295 984	
1993	5 282	21,2	289 010	
1994	5 256	21,2	303 097	
1995	5 367	21,8	303 828	
1996	5 310	22,3	297 144	
1997	5 170	22,5	288 849	
1998	5 061	22,8	285 133	
1999	4 925	22,6	279 924	
2000	4 929	22,9	291 673	26,9
2001	4 872	23,3	299 976	27,0
2002	4 783	25,4	304 539	27,1
2003	4 600	25,7	307 434	28,0
2004	4 402	25,8	309 573	28,1
2005	4 140	25,5	303 058	27,8
2006	3 935	25,4	291 905	28,6
2007	3 838	26,1	282 142	28,3
2008	3 928	27,4	275 180	39,8
2009	3 997	27,8	291 036	42,3
2010	3 899	27,4	295 725	42,3
2011	3 850	27,3	297 336	42,4
2012	3 850	27,6	306 947	44,0
2013	3 923	28,5	314 823	45,0
2014	4 313	31,3	302 155	43,3
2015	4 781	34,1	330 710	45,5
2016	5 199	36,5	360 982	47,9
2017	5 521	38,6	360 399	46,3
2018	5 805	40,7	502 294	52,1
2019	5 968	43,4	495 694	55,4

1) Før 2008: Kun besetninger som innrapporterte lammingsopplysninger. Fra 2008-2017: alle besetninger innmeldt pr 31.12. Fra 2018 alle besetninger innmeldt pr. 1.3.

2) Fram til 2017: Medlemmer som andel av antall besetninger som søkte produksjonstilskudd (LDIR) for søyer over ett år pr. telledato 1.1. Fra 2018: Medlemmer som andel av antall besetninger som søkte produksjonstilskudd (LDIR) til sau pr. telledato 1.3.

3) Før 2008: Søyer og gimrer registrert med lam, kasting eller som tomme samt søyer over ett år og eldre som er registrert ikke para. Fra 2008-2017: Søyer over 1 år, innmeldt 31.12. Fra 2018: Innmeldte dyr pr 1.3

4) Fram til 2017: Søyetal som andel av antall søyer over ett år det var søkt produksjonstilskudd (LDIR) for per telledato 1.1. Fra 2018: Sauetall som andel av antall sauer det er søkt produksjonstilskudd (LDIR) for per telledato 1.3. Dette tallet inkluderer alle søyer som er født året før eller eldre, og som ligger som innmeldt i Sauekontrollen per 1.3.

Tabell 2. Historisk utvikling av lammetall, korrigert høstvekt og korrigert avdrått per para søye								
År	Totalt fødte lam	Levende fødte lam	Lam om høsten ¹⁾		Tilvekst fødsel/høst (g/dag)	Korrigert høstvekt (kg)	Korrigert avdrått (kg)	
			Uten kopplam	Med kopplam			Uten kopplam	Med kopplam
1991			1,54			42,7	65,7	
1992			1,53			41,7	63,8	
1993			1,54			44,4	68,4	
1994			1,55			43,7	67,7	
1995	1,86	1,79	1,54		276	42,9	66,1	
1996	1,86	1,80	1,54		275	42,8	65,9	
1997	1,86	1,80	1,55		271	43,4	67,3	
1998	1,87	1,81	1,54		267	42,5	65,4	
1999	1,89	1,83	1,55		269	42,2	65,4	
2000	1,90	1,84	1,58	1,63	274	44,2	69,9	71,9
2001	1,93	1,87	1,59	1,64	271	43,8	69,8	71,9
2002	1,93	1,87	1,60	1,65	276	44,5	71,0	73,0
2003	1,96	1,89	1,60	1,65	270	43,7	69,9	72,2
2004	1,98	1,90	1,63	1,66	278	44,8	73,0	75,6
2005	2,00	1,92	1,62	1,69	281	45,1	73,2	75,6
2006	2,05	1,97	1,63	1,68	276	44,5	72,5	75,3
2007	2,05	1,97	1,64	1,70	275	44,4	72,6	75,8
2008	2,07	1,98	1,63	1,71	283	45,5	74,2	77,6
2009	2,09	2,00	1,64	1,71	279	44,9	73,5	76,8
2010	2,10	2,01	1,63	1,69	277	44,6	72,8	76,1
2011	2,10	2,01	1,61	1,69	272	44,0	70,8	74,4
2012	2,07	1,98	1,60	1,68	279	44,9	71,8	75,4
2013	2,11	2,01	1,60	1,70	272	44,1	70,7	74,9
2014	2,11	2,02	1,62	1,73	284	45,6	73,8	78,7
2015	2,10	2,00	1,59	1,71	285	45,8	72,6	78,2
2016	2,10	2,00	1,57	1,69	280	44,9	70,5	75,9
2017	2,07	1,98	1,54	1,67	271	43,7	67,5	73,1
2018	2,04	1,96	1,54	1,66	280	45,0	69,5	75,0
2019	2,08	1,99	1,55	1,68	281	45,2	70,3	75,8

1) Lam med høstvekt og/eller slaktevekt. I tabellen er tallene før og etter 2000 ulikt beregnet. Tall f.o.m. 2000 kan sammenlignes.

LANDSOVERSIKT

Tabell 3. Gjennomsnittlige produksjonsresultater per para søye		
År	2019	Egne tall
Totalt fødte lam	2,08	
Dødfødt, %	4,2	
Levendefødte lam	1,99	
Tapt inne, %	3,2	
Tapt på vårbeite, %	0,9	
Registrert tapt på sommerbeite, % ¹⁾	3,6	
Antatt tapt på sommerbeite, % ²⁾	11,4	
Gjennomsnitt lammedato	28.04.2019	
Gjennomsnitt fødselvekt, kg	4,8	
Gjennomsnitt vårvekt, kg	18,9	
Gjennomsnitt høstvekt, kg	42,9	
Gjennomsnitt korr.høstvekt, kg	45,2	
Gjennomsnittlig slaktevekt, kg	19,4	
Gjennomsnittlig korrslakevekt, kg	20,0	
Tilvekst fødsel - vår, g/dag	344	
Tilvekst vår - høst, g/dag	255	
Tilvekst fødsel - høst, g/dag	281	
Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	110	
Alder vårvekt	40	
Alder høstvekt	135	
Alder slaktevekt	155	
Slakteklasse	R	
Fettgruppe	2 +	
Lam om høsten uten kopplam	1,55	
Lam om høsten med kopplam	1,68	
Avdrått, kg	66,7	
Avdrått, korrigert kg	70,3	
Avdrått, kg m/kopplam	71,6	
Avdrått korrigert, kg m/kopplam	75,8	

Kopplam er ikke inkludert i vekter og tilvekster. Vekter og tilvekster for kopplam finnes i tabell 4.
Sett inn tall for egen besetning og sammenlign med landsgjennomsnittet. Hvor er det forbedringsområder i din besetning?
1) Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14).
2) Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14) pluss innmeldte lam uten høstvekt

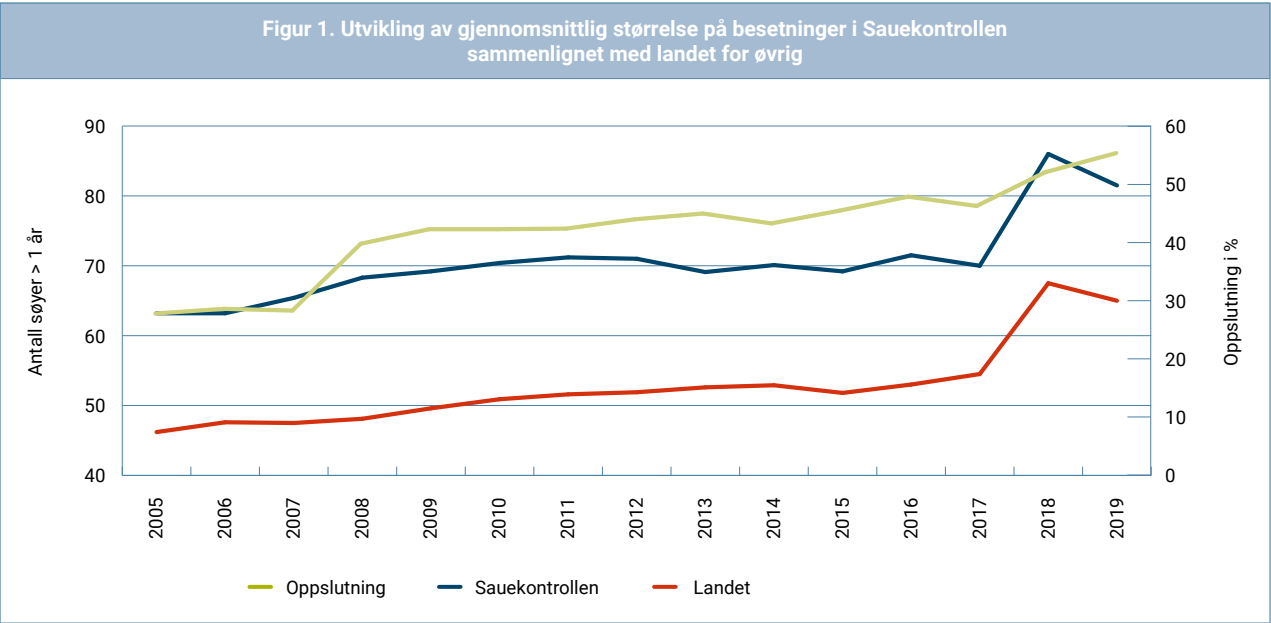
Tabell 4. Gjennomsnittlige produksjonsresultater for kopplam		
År	2019	Egne tall
Tapt inne, %	5,8	
Tapt på vårbeite, %	1,5	
Registrert tapt på sommerbeite, % ¹⁾	2,9	
Antatt tapt på sommerbeite, % ²⁾	10,3	
Gjennomsnitt fødselvekt, kg	4,4	
Gjennomsnitt vårvekt, kg	19,3	
Gjennomsnitt høstvekt, kg	40,6	
Gjennomsnitt korr.høstvekt, kg	45,7	
Tilvekst fødsel - vår, g/dag	337	
Tilvekst vår - høst, g/dag	273	
Tilvekst fødsel - høst, g/dag	292	
Gjennomsnittlig slaktevekt, kg	18,7	
Slakteklasse	R	
Fettgruppe	2+	
Antall slakt	44 085	

1) Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14).
2) Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14) pluss innmeldte lam uten høstvekt

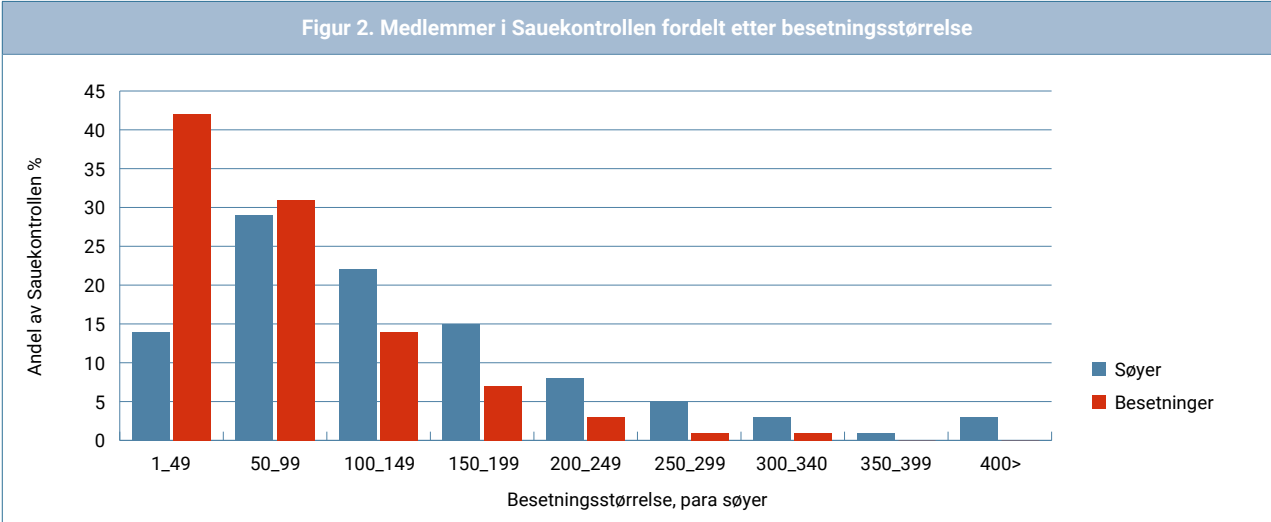
MEDLEMSOVERSIKT OG BESETNINGSSTRUKTUR

Tabell 5. Fylkesvis tilslutning av medlemmer og søyer i Sauekontrollen					
Fylke	Besetninger i Sauekontrollen	Søyer i Sauekontrollen	Tilslutning ¹⁾ besetninger	Tilslutning ¹⁾ søyer	% andel av alle i kontrollen
Østfold	74	3 366	43,8	58,3	0,7
Akershus	94	5 637	42,2	60,9	1,1
Hedmark	355	31 496	59,0	71,0	6,4
Oppland	755	68 372	59,7	70,7	13,8
Buskerud	305	28 024	59,5	76,0	5,7
Vestfold	73	3 036	56,2	65,9	0,6
Telemark	163	10 209	46,7	56,9	2,1
Aust-Agder	101	6 486	45,5	55,5	1,3
Vest-Agder	182	9 763	38,2	45,0	2,0
Rogaland	953	88 946	38,8	48,3	17,9
Hordaland	737	40 603	35,2	44,1	8,2
Sogn og Fjordane	515	34 899	34,8	46,1	7,0
Møre og Romsdal	387	25 979	37,5	47,6	5,2
Trøndelag	658	62 777	51,6	60,2	12,7
Nordland	347	44 569	38,2	55,1	9,0
Troms	211	25 984	48,5	58,5	5,2
Finnmark	53	5 467	41,4	56,4	1,1
Landet	5 968	495 694	43,4	55,4	100,0

1) Fram til 2017: Medlemmer som andel av antall besetninger som søkte produksjonstilskudd (LDIR) for søyer over ett år pr. telledato 1.1.
Fra 2018: Medlemmer som andel av antall besetninger som søkte produksjonstilskudd (LDIR) til sau pr. telledato 1.3. Oslo er holdt utenfor på grunn av lite tallmateriale.

Fram til 2017: Besetningsstørrelse i Sauekontrollen er definert som søyer > 1år pr 31.12 slik at det blir sammenlignbart med landet forøvrig.
Fra 2018: alle innmeldte sauer pr 1.3 benyttes.

6 % av medlemmene har over 200 para søyer og 20 % av søyene i Sauekontrollen er i disse besetningene.

Tabell 6. Andel av voksne søyer og gimrer med lam, kasta/tom eller ikke para					
	Voksne		Gimre		Totalt
	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall
Med lam	295 182	97,6	72 027	84,9	367 209
Tom	6 659	2,2	7 894	9,3	14 553
Ikke para	496	0,2	4 903	5,8	5 399
Totalt	302 337	100,0	84 824	100,0	387 161

Andelen er regnet ut fra antall søyer med lamming, eller som har koden kasta/tom eller ikke para.

RASEFORDELING

Tabell 7. Rasefordeling søyer		
Rase	Antall søyer	Andel av søyetall, %
Norsk kvit sau	259 173	67,9
Kvit spælsau	36 832	9,6
Gammalnorsk spælsau	21 304	5,6
Farga spælsau	11 007	2,9
Gammelnorsk sau	8 827	2,3
Norsk pelssau	8 005	2,1
Blæset	3 970	1,0
Texel	3 939	1,0
Suffolk	3 883	1,0
Dala	3 701	1,0
Svartfjes	3 359	0,9
Sjeviot	2 884	0,8
Krysning	2 674	0,7
Rygja	2 621	0,7
Nor-X	2 193	0,6
Grå trønder	2 034	0,5
Ukjent rase	1 593	0,4
Steigar	1 160	0,3
Fuglestadbrogete	1 005	0,3
Charollais	638	0,2
Andre	960	0,3
Landet	381 762	100,0

Antall søyer = antall para søyer

1) I "Andre raser" inngår (i synkende omfang) Shropshire, Dorper, Merino, Dorset, Bluefaced Leicester, Oxforddown, Østfrisisk melkesau og Romney.

LAMMETALL OG LAMMETAP

Tabell 8. Antall fødte, levendefødte, prosentvis dødfødte og lam om høsten per para søye, fordelt fylkesvis												
Fylke	Totalt fødte lam			Levendefødte			Dødfødte, %			Lam om høsten inkl. kopplam		
	Para søye	Voksen	Gimre	Para søye	Voksen	Gimre	Para søye	Voksen	Gimre	Para søye	Voksen	Gimre
Østfold	2,16	2,24	1,71	2,06	2,15	1,60	4,4	4,1	6,3	1,69	1,77	1,31
Akershus	2,06	2,20	1,53	1,97	2,11	1,45	4,2	3,9	5,7	1,64	1,78	1,11
Hedmark	2,15	2,31	1,60	2,06	2,21	1,52	4,4	4,2	5,0	1,69	1,82	1,24
Oppland	2,15	2,30	1,63	2,07	2,21	1,57	3,7	3,6	4,1	1,75	1,87	1,32
Buskerud	2,13	2,28	1,63	2,05	2,19	1,55	3,9	3,7	4,6	1,77	1,90	1,34
Vestfold	2,07	2,17	1,69	1,98	2,08	1,61	4,4	4,4	4,3	1,70	1,78	1,40
Telemark	2,15	2,30	1,65	2,05	2,20	1,57	4,7	4,6	5,2	1,68	1,81	1,26
Aust_Agder	2,07	2,21	1,50	1,98	2,12	1,41	4,5	4,2	6,6	1,64	1,76	1,13
Vest_Agder	2,07	2,20	1,56	1,98	2,12	1,46	4,4	4,0	6,2	1,65	1,76	1,24
Rogaland	2,07	2,20	1,55	1,97	2,10	1,45	4,9	4,6	6,3	1,69	1,80	1,26
Hordaland	2,07	2,20	1,55	1,99	2,11	1,48	4,1	4,0	4,8	1,71	1,81	1,27
Sogn og Fjordane	2,11	2,22	1,60	2,02	2,13	1,53	4,2	4,2	4,7	1,77	1,86	1,33
Møre og Romsdal	2,09	2,23	1,56	1,99	2,13	1,48	4,7	4,5	5,3	1,61	1,72	1,18
Trøndelag	2,03	2,17	1,54	1,95	2,08	1,46	4,2	4,0	5,0	1,60	1,72	1,16
Nordland	2,01	2,17	1,42	1,94	2,09	1,36	3,7	3,6	4,3	1,58	1,71	1,08
Troms	2,03	2,18	1,47	1,96	2,11	1,41	3,5	3,3	4,1	1,63	1,76	1,15
Finnmark	2,00	2,16	1,42	1,93	2,07	1,36	4,0	4,0	3,8	1,59	1,71	1,13
Landet	2,08	2,22	1,56	1,99	2,13	1,48	4,2	4,0	5,0	1,68	1,79	1,23

Kopplam er inkludert.

Tabell 9. Antall fødte, levendefødte, prosentvis dødfødte og lam om høsten per para søye, voksen og gimre, fordelt på raser												
	Totalt fødte lam			Levendefødte			Dødfødt, %			Lam om høsten inkl. kopplam		
Rase	Per para	Per voksen	Per gimre	Per para	Per voksen	Per gimre	Per para	Per voksen	Per gimre	Per para	Per voksen	Per gimre
Norsk kvit sau	2,18	2,34	1,64	2,08	2,23	1,55	4,6	4,5	5,3	1,76	1,89	1,31
Kvit spælsau	1,98	2,10	1,50	1,90	2,02	1,42	4,0	3,8	4,8	1,62	1,73	1,17
Gammalnorsk spælsau	1,80	1,92	1,19	1,77	1,88	1,17	2,0	2,0	2,1	1,37	1,48	0,85
Farga spælsau	1,93	2,07	1,41	1,87	2,00	1,36	3,4	3,3	3,8	1,61	1,73	1,12
Norsk pelssau	1,90	2,05	1,38	1,84	1,99	1,34	2,7	2,7	2,7	1,59	1,71	1,15
Gammelnorsk sau	1,57	1,63	1,06	1,56	1,62	1,06	0,8	0,8	0,3	1,21	1,26	0,77
Dala	1,99	2,09	1,42	1,93	2,03	1,36	2,8	2,6	4,3	1,52	1,61	0,99
Texel	1,82	1,93	1,29	1,75	1,86	1,22	3,9	3,6	5,7	1,49	1,58	1,05
Suffolk	1,77	1,90	1,26	1,72	1,85	1,22	2,8	2,8	2,9	1,45	1,55	1,03
Sjeviot	1,85	1,96	1,28	1,78	1,89	1,21	3,8	3,6	5,5	1,57	1,66	1,07
Blæset	1,82	1,97	1,25	1,77	1,92	1,20	2,9	2,7	3,9	1,49	1,62	1,02
Nor-X	1,98	2,10	1,43	1,90	2,01	1,35	4,4	4,2	5,3	1,59	1,69	1,11
Rygja	2,01	2,11	1,37	1,94	2,04	1,31	3,6	3,5	4,0	1,64	1,71	1,15
Svartfjes	1,56	1,66	1,07	1,51	1,61	1,02	3,2	3,0	4,6	1,21	1,29	0,83
Ukjent rase	2,05	2,14	1,52	1,99	2,07	1,48	3,0	3,0	2,8	1,55	1,62	1,12
Grå trønder	1,88	2,02	1,23	1,83	1,96	1,18	2,7	2,6	3,8	1,36	1,46	0,88
Steigar	1,89	2,04	1,39	1,82	1,97	1,33	3,8	3,7	4,2	1,46	1,57	1,09
Fuglestadbrogete	1,73	1,86	1,16	1,68	1,81	1,10	3,2	2,9	5,0	1,42	1,56	0,80
Charollais	1,92	2,06	1,32	1,84	1,96	1,25	4,5	4,5	4,8	1,55	1,67	1,00
Landet	2,08	2,22	1,56	1,99	2,13	1,48	4,2	4,0	5,0	1,68	1,79	1,23

Rasefordeling i tabellen er basert på søyas rase. Kopplam er inkludert.

Tabell 10. Besetninger gruppert etter ulike nøkkeltall				
	Beste 1/3	Midtre 1/3	Dårligste 1/3	Snitt
Lam om høsten	2,05	1,74	1,29	1,69
Totalt fødte	2,39	2,10	1,85	2,09
Levendefødte	2,27	2,01	1,71	2,00
Dødfødte, %	0,9	3,7	7,8	4,1
Tap inne, %	0,5	2,4	5,6	3,1
Tap vårbeite, %	0,0	0,3	2,6	1,0
Registrert tapt på sommerbeite ¹⁾	0,0	1,6	8,3	3,3
Antatt tapt på sommerbeite ²⁾	2,1	6,9	24,3	11,1
Registrert totaltap ³⁾	4,6	10,9	19,5	11,7
Antatt totaltap ⁴⁾	8,3	15,4	31,0	18,2

Besetningene er gruppert på nytt for hvert nøkkeltall. Kopplam er inkludert i tabellen. Tabellen inkluderer kun besetninger med >= 30 søyer og som < 80% totaltap (3 748 besetninger). Snittall i denne tabellen kan derfor ikke sammenlignes med snittall i tabeller som inkluderer alle besetninger.

1) Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14).

2) Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14) pluss innmeldte lam uten høstvekt

3) Registrert totaltap = Dødfødte + Tap inne + Tap vårbeite + Registrert tapt på sommerbeite

4) Antatt totaltap= Dødfødte +Tap inne + Tap vårbeite + Antatt tapt på sommer

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

Tabell 11. Gjennomsnittsverdier for besetninger rangert etter lam om høsten				
	Beste 1/3	Midtre 1/3	Dårligste 1/3	Snitt
Lam om høsten	2,05	1,74	1,29	1,69
Totalt fødte	2,34	2,08	1,89	2,09
Levendefødte	2,23	1,99	1,78	2,00
Dødfødte, %	4,5	4,3	3,6	4,1
Tap inne, %	2,7	3,1	3,5	3,1
Tap vårbeite, %	0,8	1,0	1,1	1,0
Registrert tapt på sommerbeite ¹⁾	2,3	3,5	4,1	3,3
Antatt tapt på sommerbeite ²⁾	4,2	7,7	21,5	11,1
Registrert totaltap ³⁾	10,5	12,0	12,5	11,7
Antatt totaltap ⁴⁾	11,6	15,3	27,9	18,2

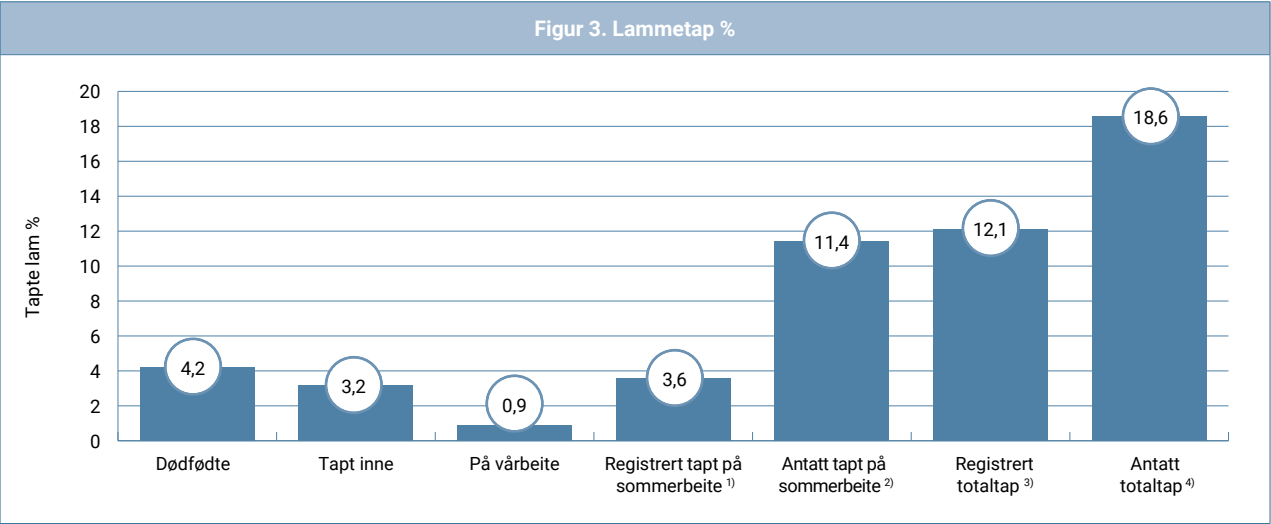
Besetningene er gruppert etter "Lam om høsten" og viser snitt for beste, midtre og dårligste tredjedel for de andre faktorene. Kopplam er inkludert i tabellen. Tabellen inkluderer kun besetninger med >= 30 søyer og som < 80% totaltap (3 748 besetninger). Snittall i denne tabellen kan derfor ikke sammenlignes med snittall i tabeller som inkluderer alle besetninger.

1) Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14).

2) Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14) pluss innmeldte lam uten høstvekt

3) Registrert totaltap = Dødfødte pluss Tap inne pluss Tap vårbeite + Registrert tapt på sommerbeite

4) Antatt totaltap= Dødfødte pluss Tap inne pluss Tap vårbeite + Antatt tapt på sommer

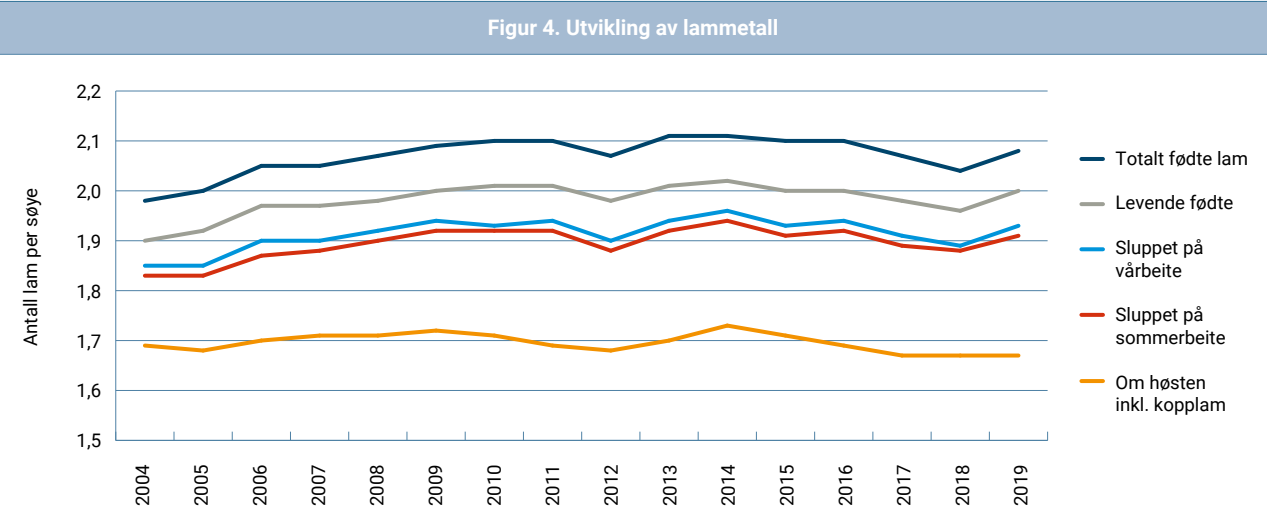
Tapsprosentene er beregnet ut fra risikopopulasjon. Det vil si antall lam som er i live før hendelsen. Eksempel: risikopopulasjon for død inne er alle levendefødte lam. Tap i alt er beregnet ut fra totalt fødte lam. Sommerbeitetapet beregnes på to måter; en hvor alle lam med utkode tapt sommerbeite summeres, og en hvor alle med utkode tapt sommerbeite + alle lam som mangler høstvekt OG slaktevekt summeres. Tidligere blei sistnevnte beregning lagt til grunn for tapsberegningen på sommerbeite.

1) Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14).

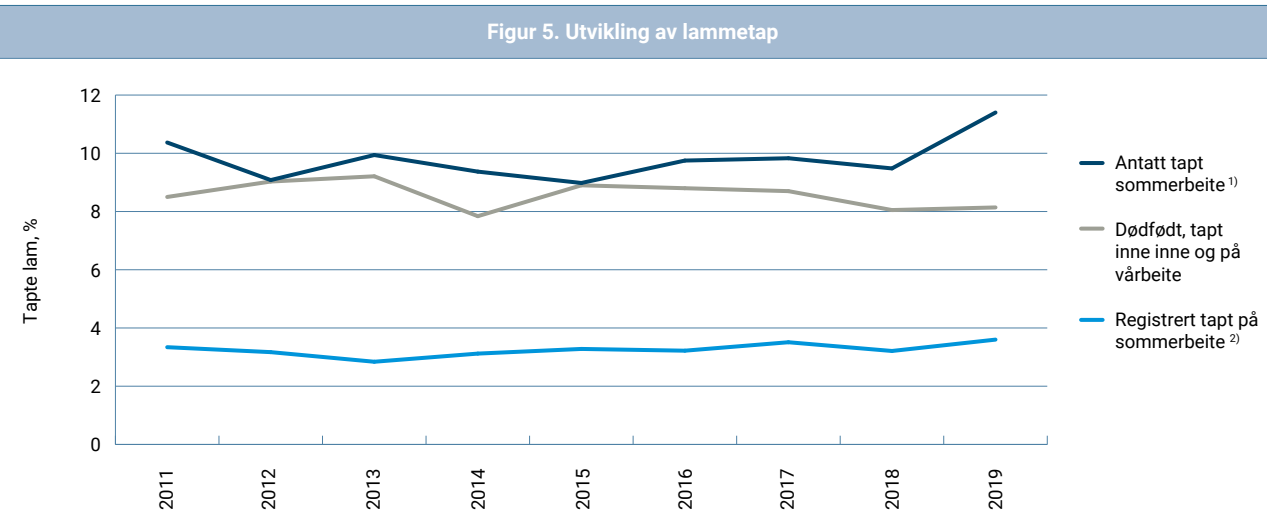
2) Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14) pluss innmeldte lam uten høstvekt

3) Registrert totaltap = Dødfødte pluss Tap inne pluss Tap vårbeite + Registrert tapt på sommerbeite

4) Antatt totaltap= Dødfødte pluss Tap inne pluss Tap vårbeite + Antatt tapt på sommer

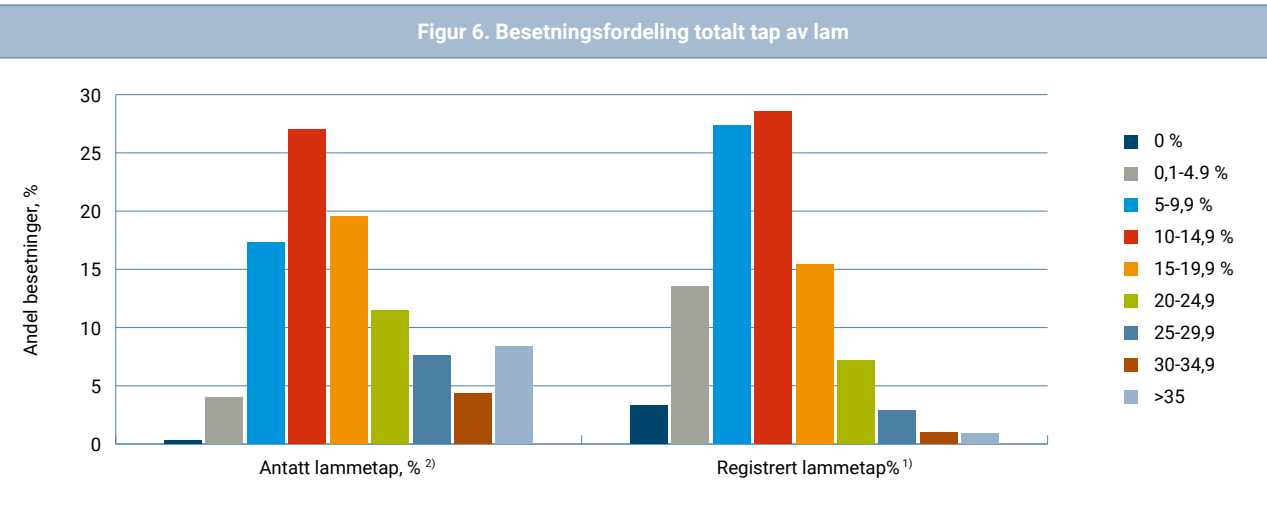
Legg merke til skalaen. Vi har "zoomet inn" for å vise variasjonen.

Merk at tapsprosenten er beregnet ut fra antall fødte lam, og ikke ut fra risikopopulasjon.

1) Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14).

2) Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14) pluss innmeldte lam uten høstvekt

Merk at tapsprosenten er beregnet ut fra antall fødte lam, og ikke ut fra risikopopulasjon.

1) Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14).

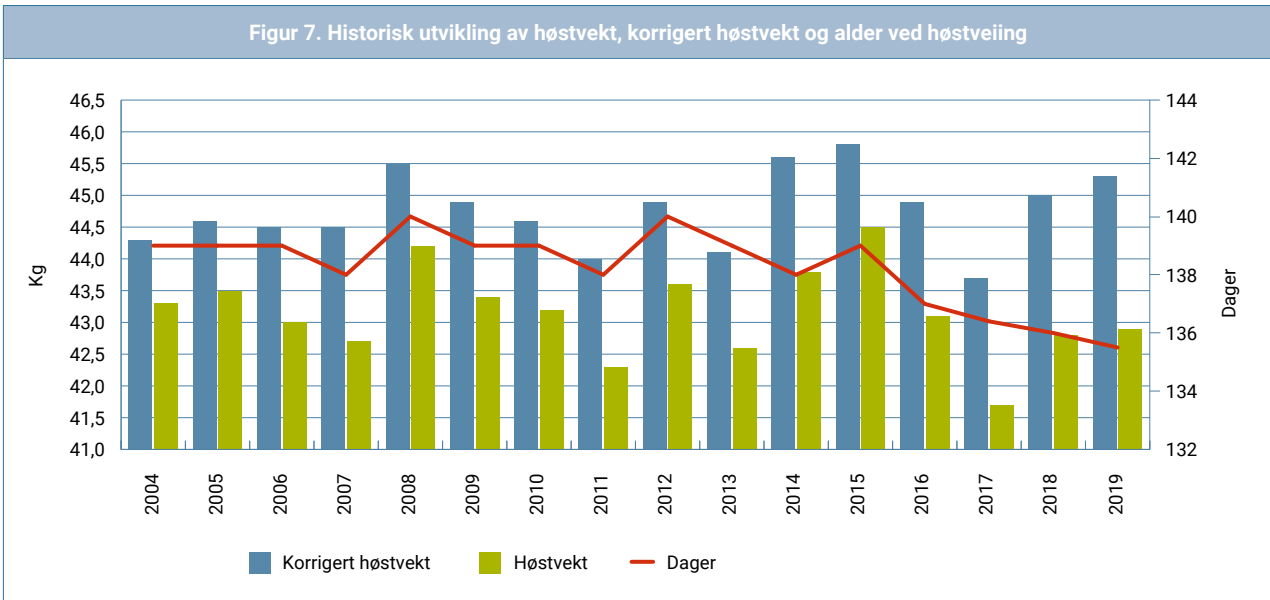
2) Lam registrert som tapt sommerbeite utmark (utkode 13) og tapt sommerbeite innmark (utkode 14) pluss innmeldte lam uten høstvekt

TILVEKST OG HØSTVEKTER

Tabell 12. Lam født 2018 som har registrert fødselsvekt, vårvekt, høstvekt og slaktevekt

	Fødselsvekt	Vårvekt	Høstvekt	Slaktevekt
Antall med vekt	417 055	286 679	535 068	516 744
Andel veid	55,5	39,3	82,7	80,6

Andelen er beregnet ut fra de som i teorien kunne ha blitt veid på tidspunktet. NB. Fødselsvekt på dødfødte og døde før merking er ikke inkludert her, selv om vi begynner å få inn flere vektregistreringer også på disse.

Legg merke til at grafen er "zoomet inn" for å vise variasjonen bedre. Kopplam er ikke inkludert.

Tabell 13. Vekter og tilvekst fylkesvis								
Fylke	Vårvekt, kg	Høstvekt, kg	Korr.høstvekt, kg	Gj.alder vårvekt	Gj.alder høstvekt	Fødsel - vår, g/dag	Vår - høst, g/dag	Fødsel - høst, g/dag
Østfold	17,1	40,2	43,5	38	131	333	260	273
Akershus	17,5	41,6	43,7	36	136	353	241	269
Hedmark	16,2	40,8	44,6	34	130	331	260	277
Oppland	18,5	43,3	45,8	39	135	341	262	284
Buskerud	20,6	42,9	46,0	46	132	340	262	288
Vestfold	20,7	39,4	44,6	44	124	354	251	279
Telemark	18,6	43,3	45,1	40	137	347	251	279
Aust-Agder	18,8	42,6	43,8	42	140	339	250	271
Vest-Agder	18,6	42,2	43,9	39	137	351	249	271
Rogaland	22,2	43,4	46,0	49	134	352	254	287
Hordaland	20,4	44,6	45,9	43	139	357	254	286
Sogn og Fjordane	19,5	43,9	44,9	42	141	347	245	279
Møre og Romsdal	18,3	42,8	43,1	39	143	341	243	265
Trøndelag	15,6	41,4	43,4	32	137	333	243	268
Nordland	13,4	43,6	46,0	29	135	297	271	289
Troms	13,3	43,0	47,3	24	127	342	302	299
Finnmark	13,4	41,0	45,1	29	128	290	288	282
Landet	18,9	42,9	45,2	40	135	344	255	281

Kopplam er ikke inkludert i tabellen.

Tabell 14. Vekter og tilvekst rasevis								
Rase	Vårvekt, kg	Høstvekt, kg	Korr.høstvekt, kg	Gj.alder vårvekt	Gj.alder høstvekt	Fødsel - vår, g/dag	Vår - høst, g/dag	Fødsel - høst, g/dag
Norsk kvit sau	19,3	43,9	46,5	40	134	352	263	290
Kvit spælsau	17,1	41,4	42,9	38	139	328	237	266
Gammalnorsk spælsau	15,7	36,4	37,1	41	142	279	207	228
Farga spælsau	18,9	41,4	42,5	43	140	335	234	263
Norsk pelssau	17,6	40,9	42,5	40	138	321	239	263
Gammelnorsk sau	13,0	29,7	29,7	44	144	214	166	179
Dala	17,8	41,9	43,8	40	137	320	261	272
Texel	22,3	42,2	45,5	48	131	348	254	282
Sjeviot	19,4	42,6	43,1	43	143	336	234	263
Suffolk	19,9	40,7	43,9	43	132	336	238	270
Blæset	18,5	42,8	44,5	40	138	334	242	274
Rygja	21,1	43,6	44,8	44	140	356	250	277
Nor-X	18,2	41,5	44,8	37	131	344	252	277
Ukjent rase	19,1	39,4	41,2	44	137	324	234	255
Svartfjes	19,8	38,4	40,2	48	138	310	213	247
Steigar	12,2	42,7	44,8	27	136	287	265	277
Grå trønder	15,7	38,9	40,2	47	139	278	221	244
Fuglestadbrogete	20,8	41,4	43,4	45	133	347	231	271
Charollais	20,5	40,3	43,4	45	132	340	235	270
Landet	18,9	42,9	45,2	40	135	344	255	281

Rasefordeling i tabellen viser til lammets rase.

AVDRÅTT

Tabell 15. Avdrått fylkesvis							
Fylke	Antall søyer	Avdrått, kg			Korrigert avdrått, kg		
		Para søye	Vaksen	Gimre	Para søye	Vaksen	Gimre
Østfold	2 212	62,1	64,6	49,4	67,1	70,0	52,6
Akershus	4 408	61,0	66,6	39,7	64,0	69,7	42,3
Hedmark	24 802	63,8	69,3	45,2	69,7	75,5	49,8
Oppland	53 409	69,1	74,3	51,2	73,0	78,4	54,3
Buskerud	22 612	71,7	77,4	52,8	77,0	82,9	57,3
Vestfold	2 425	62,6	65,5	51,3	70,7	73,6	59,6
Telemark	8 919	67,8	72,8	51,2	70,6	75,9	53,5
Aust-Agder	4 993	66,8	72,2	44,0	68,6	74,1	45,6
Vest-Agder	7 484	64,0	68,5	47,2	66,5	71,0	49,8
Rogaland	66 721	68,0	72,4	49,9	72,1	76,5	54,0
Hordaland	30 054	71,0	75,4	52,2	73,1	77,4	54,5
Sogn og Fjordane	25 735	73,8	78,1	54,8	75,4	79,7	56,7
Møre og Romsdal	18 093	62,6	67,3	45,0	63,1	67,5	46,1
Trøndelag	50 152	61,3	66,7	42,3	64,3	69,7	44,8
Nordland	33 080	63,3	68,9	42,5	66,8	72,7	45,1
Troms	18 823	64,1	69,5	44,3	70,5	76,5	48,4
Finnmark	4 397	60,1	65,2	40,2	66,1	71,4	45,5
Landet	378 393	66,7	71,7	47,9	70,3	75,4	51,0

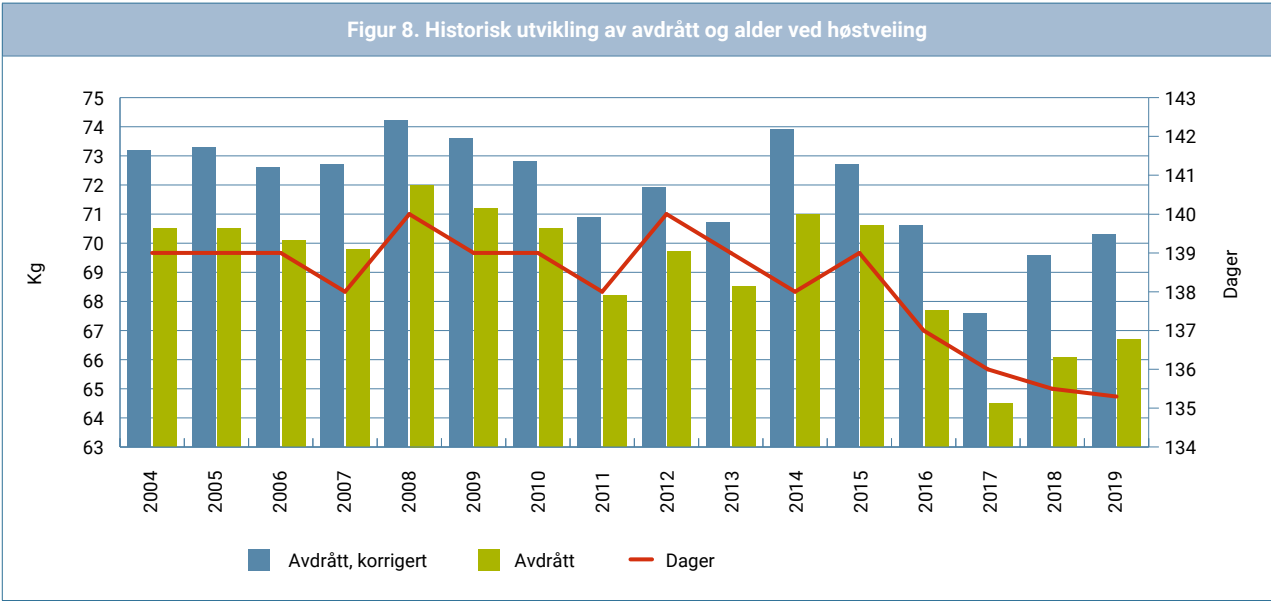
Avdrått er lammevekt om høsten i kg per para søye. Kopplam teller ikke med.

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

Tabell 16. Avdrått rasevis							
	Avdrått, kg				Korrigert avdrått, kg		
Rase	Antall søyer	Para søye	Vaksen søye	Gimre	Para søye	Vaksen søye	Gimre
Norsk kvit sau	258 945	70,5	76,1	51,3	74,8	80,5	54,9
Kvit spælsau	36 786	63,7	68,8	43,0	65,9	71,0	45,0
Gammalnorsk spælsau	21 224	48,3	52,1	28,7	49,2	53,0	29,8
Farga spælsau	10 979	63,4	68,8	42,5	65,1	70,7	43,7
Gammelnorsk sau	8 801	35,1	36,9	20,7	35,2	36,9	21,2
Norsk pelssau	7 994	62,3	67,8	43,5	64,8	70,4	45,5
Dala	3 682	60,7	64,8	37,2	63,5	67,6	39,4
Texel	3 917	59,7	63,5	41,1	64,3	68,2	45,3
Suffolk	3 830	56,3	61,3	37,0	60,6	65,8	40,4
Blæset	3 918	61,3	67,0	40,3	63,7	69,3	42,6
Sjeviot	2 881	65,1	69,0	43,5	65,8	69,5	45,4
Svartfjes	3 347	45,5	48,9	29,9	47,7	51,2	31,4
Rygja	2 616	68,2	71,4	46,6	70,1	73,3	49,7
Nor-X	2 183	61,8	66,1	42,0	66,6	71,4	44,4
Ukjent rase	1 581	56,3	59,3	37,5	58,9	61,7	41,0
Grå trønder	2 022	51,1	55,2	31,3	52,8	57,0	32,7
Steigar	1 126	57,8	63,3	40,3	60,7	66,3	42,6
Fuglestadbrogete	997	56,3	62,2	30,9	59,0	65,2	32,5
Charollais	621	59,6	65,3	34,4	64,2	70,5	36,4
Landet	378 393	66,7	71,7	47,9	70,3	75,4	51,0

Avdrått er lammevekt om høsten i kg per para søye. Tabellen er fordelt etter rase på søya. Kopplam teller ikke.

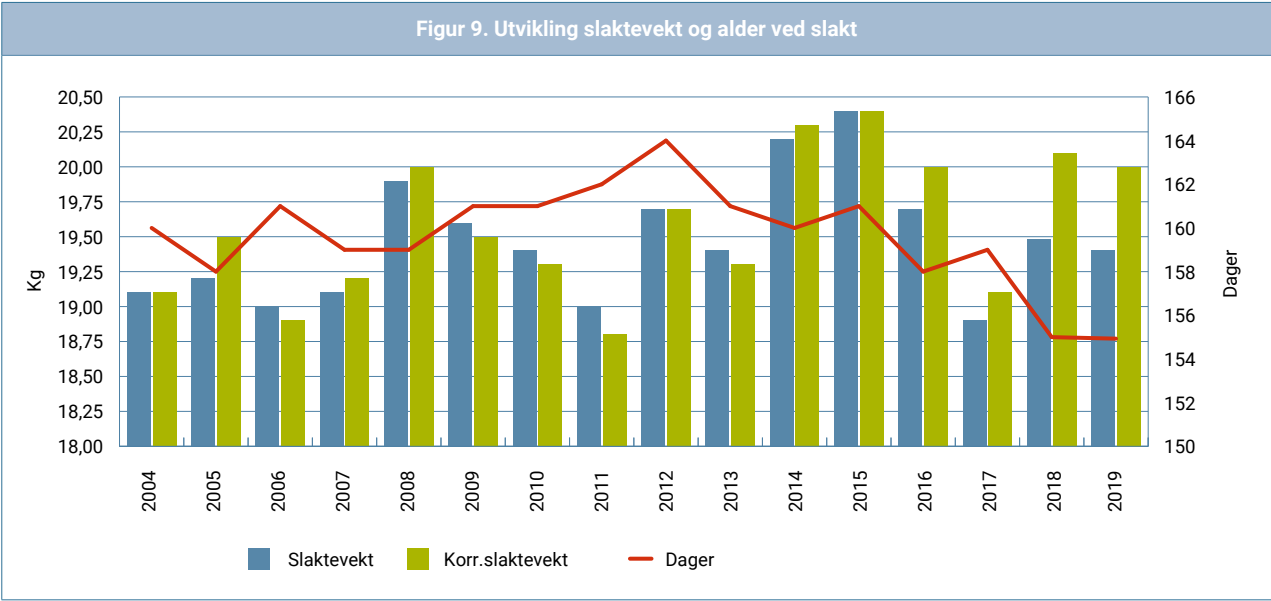

Figuren viser historisk utvikling av korrigert og ukorrigert avdrått per para søye. Avdrått inkluderer lam med høstvekt og/eller slaktevekt. Kopplam teller ikke med. Legg merke til skalaen. Vi har "zoomet inn" for å vise variasjonen bedre.

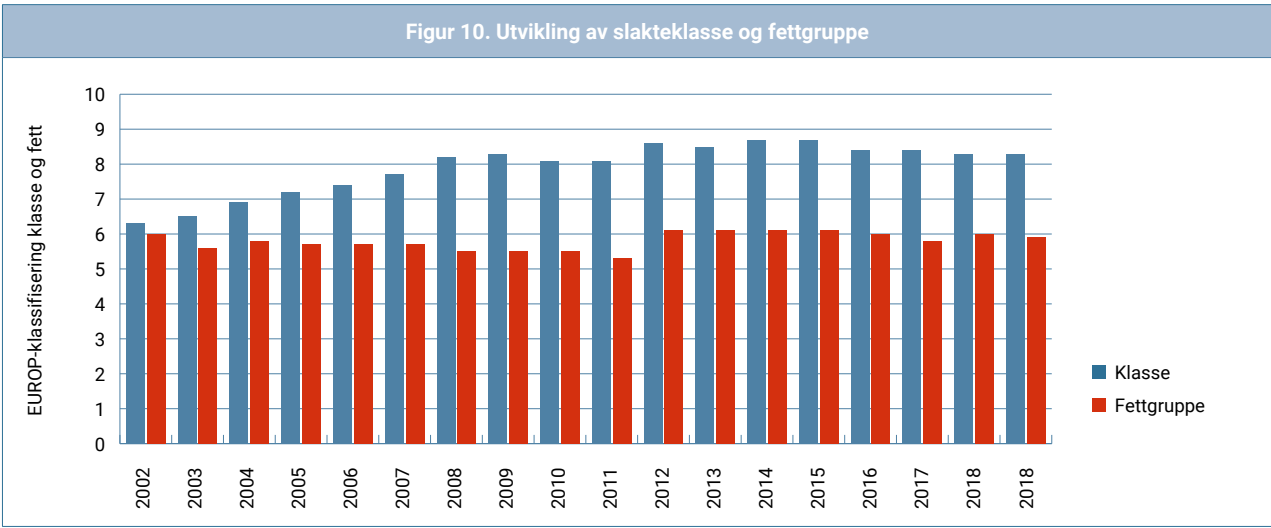

Foto: Animalia/ Jonas Ruud

SLAKTERESULTATER

Lamma var i gjennomsnitt 155 dager gamle ved slakt. Korrigert slaktevekt er korrigert med slaktetilvekst på 110 g/dag til 160 dagers alder. Kun lam slaktet i fødselsåret er inkludert i grafen. Overføringslam er ikke inkludert. Legg merke til skalaen. Vi har "zoomet inn" for å vise variasjonen.

Gjennomsnittlig slakteklasse og fettgruppe beregnes fra EUROP-skalaen. Verdiene er oppgitt i tall. EUROP-klassifiseringen gis et tall (fra 1-15) i Sauekontrollen for å kunne beregne gjennomsnittsverdier. P=1, P=2, P+=3 osv. Det samme gjelder gjennomsnittlig fettgruppe (fra 1-15). 1=1-, 2=1, 3=1+ osv.

Tabell 17. Slaktevekt, slakteklasse og fettgruppe for lam levert av ikke-medlemmer og medlemmer av Sauekontrollen				
	Antall lam	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe
Medlem	605 771	19,2	8,2	6,0
Tidligere medlem	87 710	18,9	7,9	6,0
Ikke-medlem	347 652	17,4	7,3	5,9

Datagrunnlaget for tabellen avviker fra den øvrige statistikken i årsmeldingen da tallene stammer fra klassifiseringsstatistikk for alle slakt i landet 2019 (totalt 1 041 133 lammeslakt). 58 % av alt lammeslakt ble levert fra en besetning i Sauekontrollen. Lam fra besetninger i Sauekontrollen holder en jevnere kvalitet enn lam fra besetninger utenfor kontrollen, en trend vi ser på tvers av slakteri og region. Medlemmer leverte i snitt 109 lammeslakt hvorav 80 % kvalitetslam, mens ikke-medlemmer leverte 48 lammeslakt, hvorav 60 % av kvalitetslam.

Tabell 18. Slakteresultat på lam født 2019, gruppert på alder ved slakt						
Alder, dager	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe	Slakteverdi, kr
< 101	5 836	192	16,1	8,8 (R+)	6,6 (3-)	726
101-120	27 002	154	20,0	8,7 (R+)	5,8 (2+)	886
121-130	48 698	142	20,4	8,6 (R+)	5,8 (2+)	885
131-140	79 692	132	20,4	8,5 (R+)	5,8 (2+)	861
141-150	90 682	121	20,1	8,4 (R)	5,8 (2+)	814
151-160	80 416	110	19,5	8,2 (R)	5,9 (2+)	754
161-170	63 438	100	18,9	8,1 (R)	5,9 (2+)	707
171-250	119 982	84	17,9	7,9 (R)	5,9 (2+)	653
> 250	1 024	66	18,7	7,7 (R)	6,3 (2+)	703
Gj.sn.	516 770	110	19,4	8,3 (R)	5,9 (2+)	771

1) Gjennomsnittlig slakteklasse og fettgruppe beregnes fra EUROP-skalaen. Verdiene er også oppgitt i tall. EUROP-klassifiseringen gis et tall (fra 1-15) i Sauekontrollen for å kunne beregne gjennomsnittsverdier. P=1, P=2, P+=3 osv. Det samme gjelder gjennomsnittlig fettgruppe (fra 1-15). 1=1-, 2=1, 3=1+ osv.

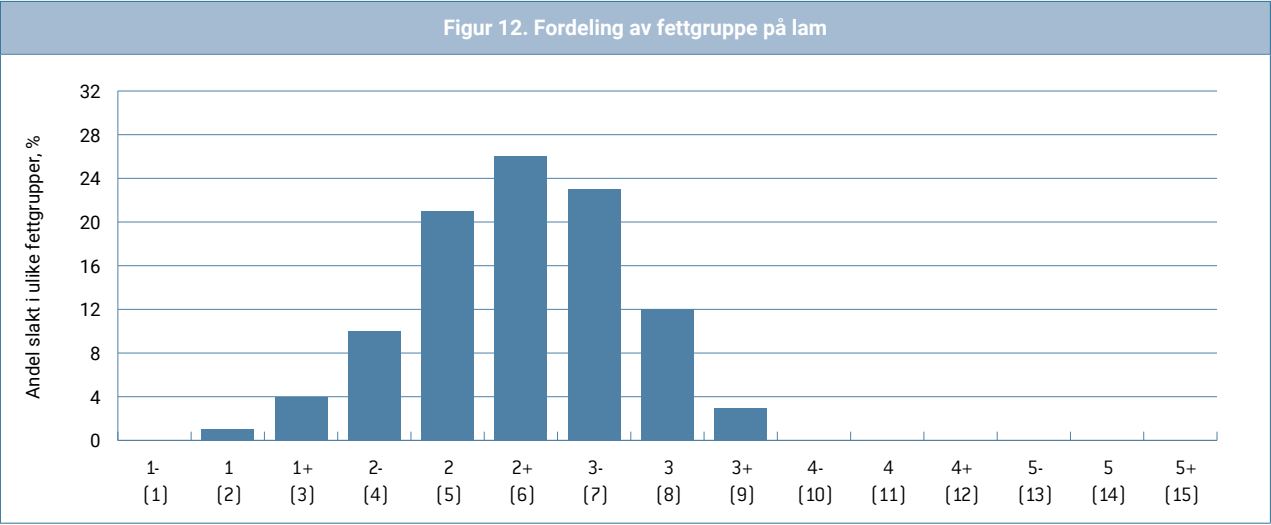
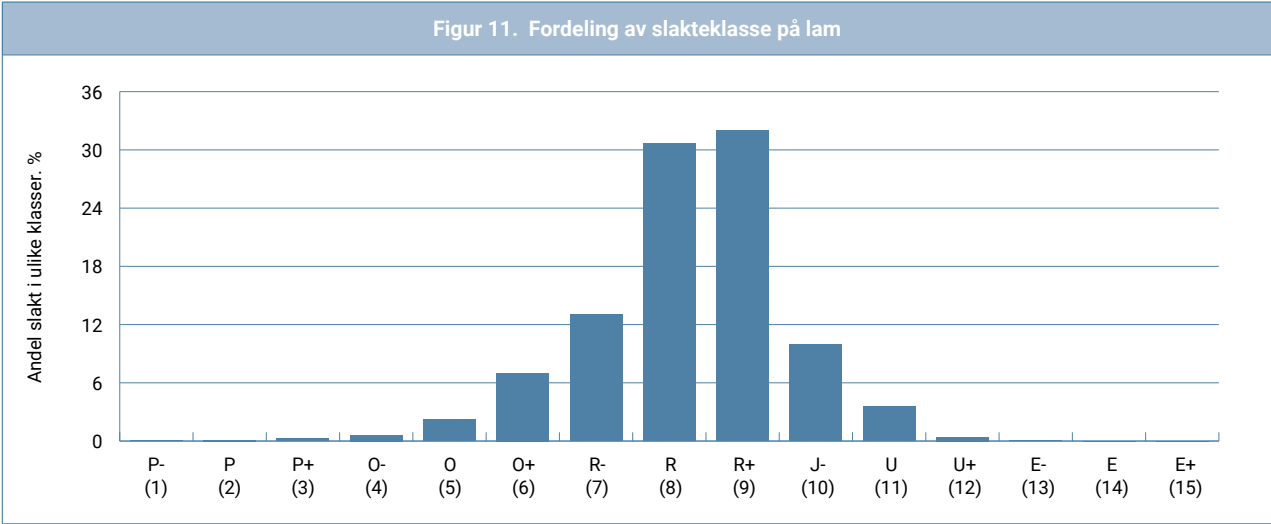

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

Tabell 19. Slakteresultat på lam født 2019, gruppert etter kullstørrelse ved fødsel og kjønn						
Burd født	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe	Verdi, kr
Enkling	40 396	117	20,3	8,2 (R)	6,2 (2+)	805
Tvilling	242 001	108	19,2	8,1 (R)	5,8 (2+)	756
Trilling	157 376	110	19,5	8,4 (R)	5,8 (2+)	777
Firling+	32 912	114	19,8	8,6 (R+)	5,8 (2+)	800
Kopplam	44 085	120	18,7	8,4 (R)	6,1 (2+)	775
Søvelam	197 071	102	18,7	8,3 (R)	6,1 (2+)	730
Vêrlam	275 614	115	19,9	8,2 (R)	5,7 (2+)	799

Tabell 20. Slakteresultat på lam født 2019, gruppert på kullstørrelse om høsten						
Burd høst	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe	Verdi, kr
Burd haust enkling	65 279	120	20,6	8,5 (R+)	6,1 (2+)	823
Burd haust tvilling	255 611	112	19,7	8,4 (R)	5,8 (2+)	788
Burd haust trilling	61 565	107	19,2	8,4 (R)	5,7 (2+)	765
Burd haust firing+	2 609	108	19,3	8,5 (R+)	5,8 (2+)	771

Tabell 21. Slakteresultat på lam født 2019 (uten kopplam), gruppert etter alder på mor						
Alder, år	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe	Verdi, kr
1 år	70 969	107	19,1	8,4 (R)	5,8 (2+)	749
2 år	108 257	111	19,5	8,3 (R)	5,8 (2+)	777
3 år	101 658	112	19,7	8,3 (R)	5,8 (2+)	787
4 år	81 220	112	19,6	8,2 (R)	5,9 (2+)	782
5 år	55 765	110	19,4	8,2 (R)	5,9 (2+)	770
6 år	31 978	109	19,2	8,1 (R)	6,0 (2+)	760
7 ->	22 838	101	18,3	7,8 (R)	6,0 (2+)	709
Gj.sn.	472 685	110	19,4	8,3 (R)	5,8 (2+)	770

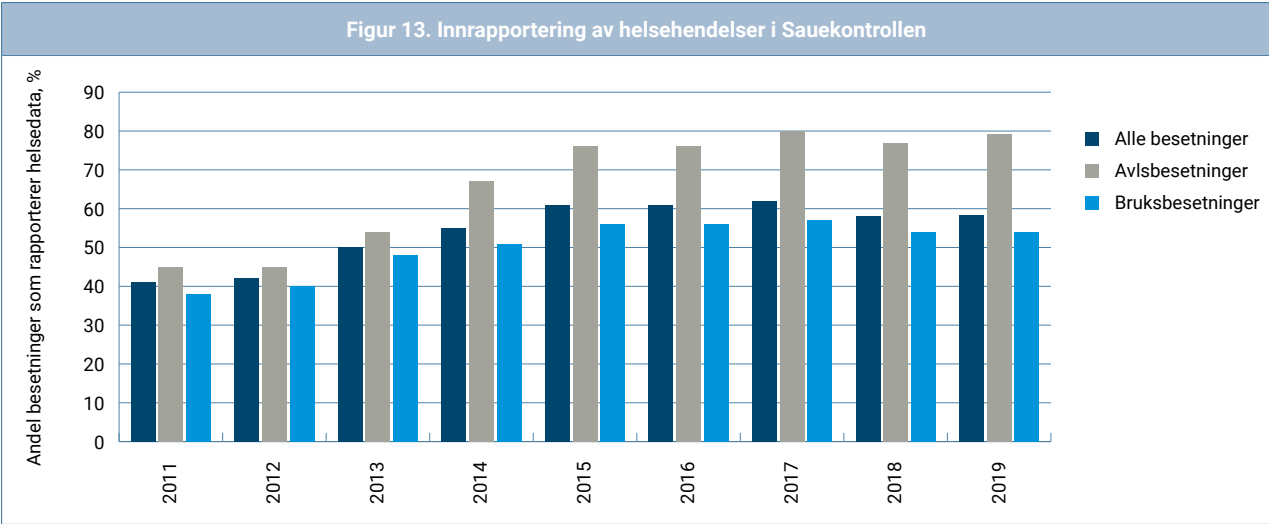
Tabell 22. Klassifiseringsresultater 2019 per rase						
Rase	Antall slakt	Slaktevekt, kg	Klasse ¹⁾		Fettgruppe ¹⁾	
Norsk kvit sau	368 866	20,2	8,7	(R+)	5,8	(2+)
Kvit spælsau	45 815	18,2	7,4	(R-)	5,9	(2+)
Gammalnorsk spælsau	22 931	14,8	6,0	(O+)	6,2	(2+)
Farga spælsau	13 889	17,6	7,2	(R-)	6,2	(2+)
Norsk pelssau	11 211	17,5	6,9	(R-)	6,2	(2+)
Texel	7 272	19,8	8,8	(R+)	6,1	(2+)
Gammelnorsk sau	6 856	12,0	5,9	(O+)	6,1	(2+)
Suffolk	5 746	17,8	7,7	(R)	6,5	(3-)
Blæset	5 049	18,3	7,5	(R)	6,6	(3-)
Rygja	3 419	18,5	7,5	(R-)	6,5	(3-)
Dala	3 330	18,1	7,6	(R)	6,0	(2+)
Nor-X	3 303	19,9	8,9	(R+)	5,8	(2+)
Sjeviot	3 232	18,0	8,0	(R)	6,5	(2+)
Svartfjes	2 959	15,3	6,8	(R-)	6,5	(3-)
Grå trønder	2 621	16,3	7,0	(R-)	6,1	(2+)
Ukjent rase	2 401	18,7	7,8	(R)	6,2	(2+)
Steigar	1 742	18,3	7,6	(R)	5,8	(2+)
Fuglestadbrogete	1 507	18,2	7,4	(R-)	6,5	(3-)
Krysning	1 419	17,1	7,3	(R-)	6,1	(2+)
Charollais	1 295	18,3	8,1	(R)	6,3	(2+)
Landet	516 770	19,4	8,3	(R)	5,9	(2+)

1) Gjennomsnittlig slakteklasse også oppgitt i tall. EUROP-klassifiseringen gis et tall (fra 1- 15) i Sauekontrollen for å kunne beregne gjennomsnittsverdier. P-=1, P=2, P+=3 osv. Det samme gjelder gjennomsnittlig fettgruppe (fra 1-15). 1=1-, 2=1, 3=1+ osv.

HELSEOPPLYSNINGER I SAUEKONTROLLEN

Data fra Sauekontrollen er det viktigste verktøyet vi har for å få oversikt over sjukdomsforekomsten i norske sauebesetninger. En slik oversikt er viktig for driften til den enkelte produsent, men er også avgjørende for de som skal arbeide med sauehelse gjennom avl, forskning eller overvåkning. Sauekontrolldata brukes i dag til å se på blant annet risikofaktorer for enkelte sjukdommer og for å beregne arvbarhet av produksjonsegenskaper.

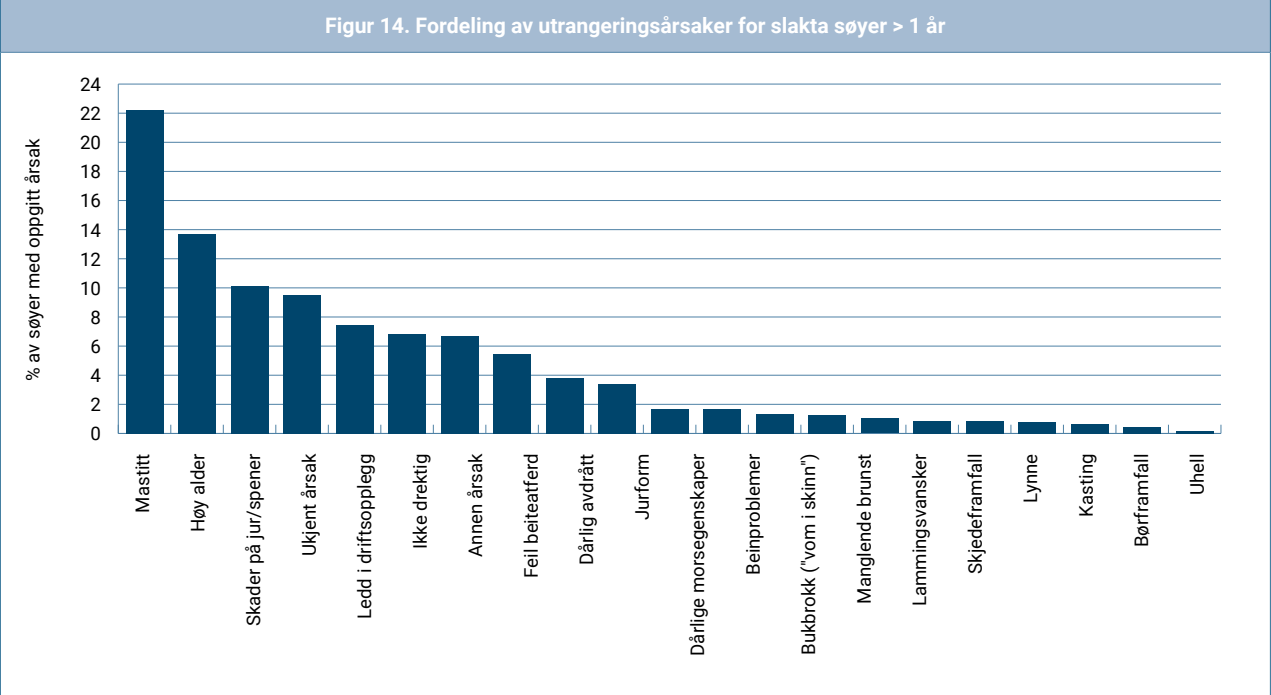
Data fra Dyrehelseportalen har nå vært inkludert i denne statistikken i seks år. Dersom veterinær rapporterer utførte behandlinger via Dyrehelseportalen og angir individnummer på sauene korrekt, vil data bli lagret i Sauekontrollen. De siste årene ser vi en viss økning i rapportering av helsedata, mye skyldes rapporteringene fra Dyrehelseportalen, men spesielt rapportering fra avlsbesetningene har tatt seg merkbart opp. Andel rapportering av helse i avlsbesetninger 2019 kan kun sammenlignes med 2014-2018, ikke tidligere år pga. endrede krav i utplukket.

Tabell 23. Utvikling i innrapporterte helseopplysninger i Sauekontrollen							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Totalt antall sjukdomsregistreringer	17 935	17 024	24 395	32 548	37 855	45 159	49 840
Totalt antall forebyggende behandlinger	154 640	199 679	278 879	343 680	299 206	256 384	250 535
Antall søyer i Sauekontrollen	291 104	303 451	341 103	370 614	391 020	392 851	387 161
Antall besetninger med opplysninger	1 808	2 434	2 889	3 154	3 468	3 388	3 451
Antall besetninger totalt	3 923	4 390	4 708	5 186	5 586	5 793	5 903
Andel besetninger som registrerte helseopplysninger (%)	50	55	61	61	62	58	58

På grunn av mangelfull rapportering er muligheten for å bruke helseopplysningene til for eksempel å se på endring i sjukdomsforekomst eller arvbarhet begrenset.

Tabell 24. Innrapportering av helseopplysninger fra avlsbesetninger							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antall avlsbesetninger med helseopplysninger	766	857	957	939	934	859	845
Antall avlsbesetninger i Sauekontrollen	1 411	1 276	1 265	1 228	1 170	1 121	1 068
Andel avlsbesetninger som registrerer helse (%)	54	67	76	77	80	77	79

I grafen inngår kun søyer slaktet i 2019 som har fått registrert utrangeringsårsak (50 174 søyer). Disse utgjør 56 % av søyene som ble slaktet i 2019.

Foto: AnimaJla/Grethe Ringdal

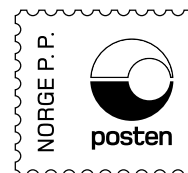

MEAN PRODUCTION IN NORWEGIAN HERDS

The Norwegian Sheep Recording System was established in the 1950’s. It provides a “best practice tool” in order to improve performance in the livestock and also in selection of breeding animals. Approximately 43 % (5 968 herds) of Norwegian sheep farms and 55 % (495 694) of all ewes reporting herd productions results.

Tabell 25. Mean production results, mated ewes 2019	
Year	2019
Lambs born (liveborn + stillborn)	2,08
Stillborn, %	4,2
Liveborn lambs	1,99
Lamb mortality indoor , %	3,2
Lamb mortality spring pasture, %	0,9
Registered lamb mortality summer pasture, % ¹⁾	3,6
Estimated lamb mortality summer pasture, % ²⁾	11,4
Avg. date of birth	28.04.2019
Birth weight, kg	4,8
Spring weight, kg	18,9
Weaning weight, kg	42,9
Adjusted weaning weight, kg – corrected to 145 days of age	45,2
Slaughter weight, kg	19,4
Adjusted slaughter weight, kg (corrected to 160 days of age)	20,0
Growth birth – springpasture, gram/day	344
Growth springpasture – weaning, gram/day	255
Growth birth – weaning, gram/day	281
Growth birth – slaughter, gram/day	110
Age at springweight, days	40
Age weaning weight, days	135
Age at slaughter, days	155
EUROP slaughter class	R
EUROP fatgroup	2 +
Lambs weaned per ewe (bottle raised lambs excluded), nbr	1,55
Lambs weaned per ewe (bottle raised lambs included), nbr	1,68
Kg weaned per ewe (bottle raised lambs excluded), kg	66,7
Adjusted kg weaned per ewe (bottle raised lambs excluded), kg	70,3
Kg weaned per ewe (bottle raised lambs included), kg	71,6
Adjusted kg weaned per ewe (bottle raised lambs included), kg	75,8

1) Lamb registered as lost summer pasture and lost summer grazing inland.
2) Lamb registered as lost summer pasture and lost summer pasture inland plus registered lamb without autumn weight

Animalia AS

Lørenveien 38

Postboks 396 Økern

0513 Oslo

Telefon: 23 05 98 00

E-post: animalia@animalia.no
animalia.no

SAUEKONTROLLEN

Sauekontrollen er en lands-omfattende husdyrkontroll for sau. Kontrollen er tilgjengelig for alle saueprodusenter i Norge, og bidrar med lønnsomme løsninger til over 5 500 fornøyde bønder over hele landet. Bli med på laget du også!

Medlemskapet ditt organiseres gjennom slakteriene og gir deg følgende fordeler:

- Bedre oversikt over dyrenes helsestatus, tilvekst, slaktekvalitet og fruktbarhetsresultater
- Forenklet driftsplanlegging og produksjonsstyring
- Tilgang til raskt og brukervennlig styrings- og analyseverktøy
- Gode noteringslister og nyttige rapporter
- Økt lønnsomhet og store tidsbesparelser
- Sauekontrollen er grunnlaget for avlsarbeidet på sau i Norge
- Gratis app som kan brukes uten nettilgang

For å bli medlem gå til animalia.no

Følg oss på vår Facebookside [Sauekontrollen](#).

Har du spørsmål kontakt oss på: brukerstotte@animalia.no
